

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ГЕОГРАФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Студентски трг 3/III, Београд

На седници Наставно-научног већа Географског факултета Универзитета у Београду одржаној 23. 4. 2015. именована је Комисија за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације мр Миланке Џиновић под насловом „ДИДАКТИЧКА ТРАНСФОРМАЦИЈА ГЕОГРАФСКИХ САДРЖАЈА ОД I ДО IV РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ“, у следећем саставу: др Љиљана Живковић, доцент Географског факултета Универзитета у Београду (ментор), др Славољуб Јовановић, доцент Географског факултета Универзитета у Београду, др Вељко Банђур, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду.

На основу детаљног прегледа текста дисертације, именовани чланови Комисије подносе Наставно-научном већу Географског факултета Универзитета у Београду следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Увод

1.1. Хронологија рада на дисертацији

Кандидат је поднео пријаву теме за израду докторске дисертације 17. 3. 2009. године. На седници Наставно-научног већа Географског факултета Универзитета у Београду одржаној 15. 7. 2009. донета је одлука о усвајању Извештаја Комисије о оцени испуњености услова и оправданости предложене теме за израду докторске дисертације кандидата мр Миланке Џиновић под насловом „Дидактичка трансформација географских садржаја од I до IV разреда основне школе“. Комисију су чинили: др Србољуб Стаменковић, редовни професор Географског факултета (ментор), др Љиљана Живковић, доцент Географског факултета и др Вељко Банђур, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду. Након тога, на седници која је одржана 6. 10. 2009, донету одлуку верификовало је Веће научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду.

После смрти ментора, проф. др Србољуба Стаменковића (17. 8. 2010), Наставно-научно веће Географског факултета на седници одржаној 24. 3. 2011. кандидату је именовало новог ментора – др Љиљану Живковић, а на седници 13. 2. 2014. године одобрило продужетак рока за израду докторске дисертације од годину дана. Кандидат је предао докторску дисертацију 24. 3. 2015. године.

Наставно-научно веће Географског факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 23. 4. 2015. одредило је Комисију за преглед, оцену и одбрану дисертације у саставу: др Љиљана Живковић, доцент Географског факултета (ментор), др Славољуб Јовановић, доцент Географског факултета, и др Вељко Банђур, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду.

1.2. Место дисертације у одговарајућој научној области

Докторска дисертација под наведеним насловом припада научној области Географија, за коју је матичан Географски факултет Универзитета у Београду, и у којој је кандидат стекао академско звање магистра наука.

1.3. Биографија кандидата

Мр Миланка Џиновић рођена је у Шапцу 26. VIII 1968. године, где је завршила средњи степен Педагошке академије за образовање учитеља. Основне академске студије из географије завршила је 1995. године у Београду. Магистарски рад под насловом „Картографско моделовање структуре становништва Мачванског округа” одбранила је 2005. на Географском факултету Универзитета у Београду (ужа научна област: Географска картографија).

Миланка Џиновић радила је, од 1994. до данас, у више образовно-васпитних установа у Београду, и то: у Основној школи „Сава Ковачевић“ у Београду (1994–1996) и Средњој техничкој ПТТ школи у Београду (1996–2008) као наставник географије; у Вишој школи за информационе и комуникационе технологије у Београду (Виша техничка ПТТ школа, 1997–2001), у звању стручног сарадника за предмет Основи ПТТ географије; на Учитељском факултету у Београду (од 2008), у звању асистента на предмету Упознавање околине, а од марта 2015. на Дидактичко-методичком институту Учитељског факултета, у звању вишег стручног сарадника.

Члан је Српског географског друштва од 2000. године.

Списак објављених научних и стручних радова

Благданић, С., Џиновић, М. (2014). Значај и место историјске карте у настави природе и друштва. *Педагогија*, 1, стр. 106–114. (ISSN:0031-3807)

Džinović, M. (2013). Comparative review of geographical contents in the national curricula of some EU countries and Serbia at the primary level of compulsory education. *Journal Plus Education*, 9 (2), 126–136. (ISSN:1842-077X)

Џиновић, М., Џиновић, Д. (2011). Васпитање предшколског детета кроз интегрисане активности упознавања околине и физичког васпитања. *Иновације у настави*, 3, стр.122–130. (ISSN:0352-2334)

(Рад саопштен на научном скупу међународног значаја на тему: Методичке иновације у основношколском и предшколском образовању и васпитању, на Учитељском факултету 2010. године, штампан у целини у: Иновације у настави, број 3/11)

Џиновић, М., Милановић К. (2010). Услови за коришћење рачунарске опреме у васпитно-образовном раду са децом предшколског узраста. *Иновације у настави*, 3, стр. 35–44. (ISSN:0352-2334)

2. Опис дисертације

2.1. Обим дисертације са спецификацијом свих њених елемената

Докторска дисертација мр Миланке Џиновић под насловом „Дидактичка трансформација географских садржаја од I до IV разреда основне школе“ садржи укупно 218 страна и обликована је у складу са упутством Сената Универзитета у Београду (Упутство за формирање репозиторијума докторских дисертација). Дисертација садржи 12 почетних страна (насловну страну на српском и енглеском језику, страну са подацима о ментору и члановима комисије, резиме на српском и енглеском језику и садржај), текст рада по поглављима на 182 стране, 13 страна литературе, 7 страна са прилозима, 1 страну са биографијом аутора и 3 стране са изјавама о ауторству, истоветности штампане и електронске верзије и коришћењу докторске дисертације. Основни текст је употпуњен са 103 табеле и 23 графикана, функционално уклопљених у текст. Литература обухвата укупно 172 наслова домаће и стране научне и стручне литературе, од чега су 88 извори основне литературе, 21 електронски извори, 39 педагошка документација и 24 уџбеници и приручници.

Текст дисертације подељен је на 6 основних поглавља:

1. ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ИСТРАЖИВАЊА (стр. 4–61)
2. МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА (стр. 62–78)
3. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА И ЊИХОВА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА (стр. 79–169)
4. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА (стр. 170–182)
5. ЛИТЕРАТУРА (стр. 183–195)
6. ПРИЛОЗИ (стр. 196–202)

2.2. Кратак приказ појединачних поглавља

После увода, у ком су укратко формулисана основна полазишта у разрешавању проблематике дидактичке трансформације географских садржаја у млађим разредима основне школе, следи обимно поглавље под насловом ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ИСТРАЖИВАЊА (стр. 4–61). У њему су приказане и детаљније анализирани теорије о географији као науци и географији као наставној дисциплини, као и разлици између традиционалне и савремене наставе. Посебно је разматран однос између садржаја науке и наставног предмета, критеријуми избора наставних садржаја, као и могућности примене наставних принципа током реализације програмских садржаја у оквиру наставних предмета Свет око нас и Природа и друштво.

У теоријском делу рада приказан је историјски преглед наставних планова и програма из географије у основним школама у Србији, од настанка до данашњих дана, затим преглед циљева, задатака и географских садржаја наставе природе и друштва, чему су из разумљивих разлога прикључени циљеви и исходи еколошког васпитања и образовања. На крају поглавља дат је упоредни приказ географских садржаја у наставним плановима и програмима више европских земаља, што је омогућило утврђивање сличности и разлика између њих, њихово елементарно вредновање, као и разматрање могућности да се њихова најбоља достигнућа унесу и у српске школе.

Поглавље МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА (стр. 62–78) обухвата проблем и предмет истраживања, циљеве и задатаке истраживања, хипотезе, узорке истраживања, примењене методе истраживања, коришћене инструменте истраживања, као и начин обраде резултата.

Пре свега, у потпоглаљу Проблем и предмет истраживања, наводе се хипотетички ставови о потреби да се садржаји географије као науке дидактички трансформишу у наставне садржаје, како би извршили своју улогу у образовању и васпитању ученика. На тај начин се избегава грешка, која се најбоље може уочити у уџбеницима, настала из уверења да се до наставног програма предмета најбоље може доћи простом редукцијом науке. То произилази већ из њихове сврхе – док наука изучава стварност каква јесте, откривајући законитости које важе у њој, наставни предмет служи за остваривање одређених образовних и васпитних циљева и задатака. Између њих ипак постоји узајамна веза заснована на неопходности да се унапређују, односно да напредак у науци условљава потребу напретка у погледу наставног предмета и обрнуто, с тим што се промене о којима је реч врше плански, систематски и функционално.

У процесима на које се односе изнети ставови кључну улогу треба да одигра и дидактика, чији је главни задатак да унапређује наставни процес помажући да се наставни програми ослободе претеране фактографије, а настава вербализма и учења коме је главни мотив оцена. Уместо тога, мотивацију треба заснивати на интересовању ученика за географске садржаје и њихову практичну применљивост. Да би се то постигло, потребно је наставницима дати већу слободу у планирању наставе, избору уџбеника, метода, наставних средстава и др., што ће унапредити и њихов едукативни учинак.

Дидактичка трансформација научних географских садржаја у наставне може имати и значајну улогу у повезивању природног и друштвеног подручја наставе, које је до сада било занемариво. На тај начин ће географска сазнања бити уграђена у најважнија општеобразовна сазнања и доприносити остваривању најважнијих функција основношколског васпитања и образовања. То је сасвим у складу са мултидисциплинарним приступом у настави географије, који захтева свестрано повезивање знања које се стиче у школи и бива применљиво у пракси свакодневног живота и рада. У том смислу се говори и о „географској писмености“ и оспособљавању ученика за доживотно учење.

Полазећи од претходно изнетих ставова о функцији дидактичких садржаја у настави географије и значају наставе географије у остваривању циљева и задатака основношколског васпитања и образовања, формулисан је циљ

истраживањана коме почива докторска теза о којој је реч. Он гласи: „... да се дође до релевантних сазнања о томе како је извршена дидактичка трансформација и примена научних сазнања географије у прва четири разреда основне школе“. Такође, поређењем стања у Србији са оним развијенијим европским земљама треба доћи до научних чињеница на којима би се могао градити савременији приступ програмским садржајима у основној школи, „а географија у наставним плановима и програмима заузела место које заслужује према свом општекултурном, општеобразовном и васпитном значају“. Циљ тако конципираног истраживања био би „да се свестрано сагледа како се географски садржаји у прва четири разреда основне школе остварују из угла географије као науке, методике наставе географије, ученика, наставника и услова у којима се настава изводи (опремљеност школа одговарајућим наставним средствима, расположиво време за реализацију садржаја, квалитет и обим наставног програма и др.)“ (стр. 66–67). Овај амбициозно замишљен општи циљ истраживања затим је разрађен у посебне циљеве, чијим остваривањем треба доћи до најрелевантнијих података о дидактичкој трансформацији географских садржаја од првог до четвртог разреда основне школе. На основу општег и посебних циљева истраживања затим су формулисани задаци истраживања (стр. 68–70), као и хипотезе (стр. 70–71). Аргументована је претпоставка по којој је на основу увида у садржаје, циљеве и начине остваривања географских садржаја и поређењем са решењима која у том погледу постоје у низу развијених земаља, могуће осавременити, проширити и побољшати с обзиром да географија обухвата мноштво општекултурних и општеобразовних садржаја потребних сваком човеку.

Део наведене полазне хипотезе су и педагошки захтеви за наставнике, ученике, уџбенике и наставна средства, услове рада у школама и друге показатеље успешности остваривања циљева и задатака у основној школи, за које се претпоставља да нису остварени на задовољавајући начин. Из ове хипотезе извучено је више потхипотеза, које су релационе (обухватају односе између географије као науке и географије као наставног предмета, односе наставног плана и програма и његове примене, фактора успешности наставе географије, уз услове у којима се одвија настава), што их чини и каузалним.

За проверавање исправности поменутих хипотеза одабрано је више научних метода истраживања, пре свега дескриптивни сервеј и каузални сервеј, затим компаративно истраживање у свом теоријском и емпиријском виду, као и историјске методе (стр. 72).

Узорак истраживања чинило је 130 наставника разредне наставе и био је по својој природи намерни узорак, што је захтевало повећану опрезност приликом интерпретације резултата, о чему се водило рачуна. Карактеристике узорка су детаљно описане и графички представљене, што је олакшало и праћење резултата истраживања, односно закључивање. Поред узорка наставника, испитиван је и узорак ученика, који је чинило 119 ученика, а био је, као и узорак наставника, намерни, са одређеним реперкусијама на репрезентативност.

За испитивање мишљења учитеља о дидактичкој трансформацији географских садржаја у прва четири разреда основне школе, интересовању ученика за географске садржаје, као и сличностима и разликама које се јављају у наставним програмима и уџбеницима за основну школу, примењене су следеће технике и инструменти: анкетирање, план анализе наставних програма, план компарације наставних програма и план анализе уџбеника. За сврхе истраживања оригинално су конструисани Упитник за наставнике у разредној настави и Упитник за ученике.

Резултати до којих се дошло применом наведених техника и инструмената компјутерски су обрађени (у програму SPSS 16.0), између података израчуната корелација помоћу Спирмановог коефицијента, а на одговарајући начин је примењен χ^2 тест, да би се утврдило постоје ли статистички значајне разлике између варијабли.

Када су статистички тестови за анализу разлика (χ^2 тест) и релација (коефицијент контингенције) показали да постоји статистички значајна разлика, односно релација између варијабли, одређиван је смер тих разлика, односно релација.

Централни део рукописа тезе чини поглавље под насловом РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА И ЊИХОВА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА (стр. 79–169), са више потпоглавља.

У првом од њих извршена је компаративна анализа географских садржаја у наставним плановима и програмима Републике Србије (са освртом на план и програм наставе географије од I до IV разреда основне школе) и у појединим земљама Европске уније.

О географским садржајима у настави Природе и друштва изјаснили су се учитељи. Том приликом су, поред наставних садржаја, размотрене и наставне стратегије које се примењују, наставна средства, теренске вежбе и наставне екскурзије, мотивација ученика и евалуација у настави.

Показало се да већина учитеља оцењује да је фонд часова намењених географским садржајима довољан за реализацију наставних предмета Свет око нас и Природа и друштво, да су сви садржаји довољно заступљени, али да би се могли допунити садржајима о космосу и неким европским земљама, да нема потребе за искључивање неких садржаја да би се растеретила настава, да су садржаји прилагођени дечјим могућностима разумевања, да су садржаји засновани на савременим достигнућима географије као науке, али да циљеви наставног предмета нису довољно конкретизовани и разрађени. Даље, велика већина учитеља сматра да географски садржаји имају велику општеобразовну вредност, али има и примедбу у складу са ставом да „увид у теме садашњег интегрисаног програма Познавања природе и друштва [...] оставља утисак недовољно аргументованог споја разнородних садржаја“ (стр. 107). Већина учитеља сматра да су географски садржаји најбоље повезани са садржајима Историје и Биологије.

У реализацији географских садржаја предмета Свет око нас и Природа и друштво учитељи највише користе монолошку, дијалошку и методу демонстрирања. Што се облика рада тиче, већина учитеља само повремено користи групни облик рада, проблемску наставу, пројектну наставу и непосредно посматрање појава, али их у томе омета чињеница да не располажу свим потребним наставним средствима.

Прикупљена су и мишљења учитеља о географским садржајима у уџбеницима неких од најтиражнијих издавача. Већина учитеља је само делимично задовољна њиховим квалитетом. Они су се изјаснили и о компјутеризацији своје наставе, од које значајно зависи и унапређивање њеног квалитета. Утврђено је да се

савремена компјутерска технологија и мултимедијалне презентације користе само повремено. Разлог за то је недовољна доступност неопходне компјутерске технологије и недовољност софтверских пакета који подржавају обраду географских садржаја у настави (усклађених са садржајима наставних програма предмета Свет око нас и Природа и друштво).

У истраживању које је обавила докторанткиња мр Миланка Џиновић, посебна пажња је посвећена организацији теренских вежби и наставним екскурзијама, с обзиром на њихов значај и погодност приликом обраде географских садржаја. Посебна вредност је сагледана у припремању ученика у научно-истраживачки рад. Њихова примена не задовољава, јер се у највећем броју случајева користе само повремено, за шта постоје субјективни и објективни разлози. Значајан је налаз да је већина ученика мотивисана за усвајање географских садржаја, али забрињава податак да је код знатног броја ова мотивација нешто слабија.

О географским садржајима у настави природе и друштва изјаснили су се и ученици. Утврђене су прво географске теме у наставном предмету Природа и друштво и приказан њихов редослед по привлачности за ученике. Најпривлачнија тема је заштита животне средине, а следе: вода, становништво, рељеф, саобраћај, насеља и клима, док је оријентација у простору на последњем месту. Ређе биране теме (клима и оријентација у простору), по мишљењу наставника и ученика, мање су привлачне јер нису довољно прилагођене дечјим могућностима. С друге стране, теме које су ученици оценили као интересантне јесу следеће: космос, најзначајнији градови, светска чуда, државе Европе, вулкани и земљотреси, као и више тема о нашој земљи. Генерализација која отуда следи јесте да ученици имају позитивно мишљење о учењу географских садржаја; штавише, по њиховом мишљењу, као и по мишљењу 40% учитеља, географски садржаји нису довољно заступљени у програмима наставних предмета Свет око нас и Природа и друштво.

Поред поређења начина на који су научни садржаји географије трансформисани у наставне садржаје, детаљно су размотрени и уџбеници који се користе у млађим разредима основне школе, јер битно утичу на учитеље приликом планирања и извођења наставе, а зависе од програмских садржаја географије, обучености учитеља, њихових ставова према географским темама и др. То се односило нарочито на усклађеност географских садржаја у уџбеницима

различитих издавача са Наставним планом и програмом од I до IV разреда основне школе за предмете Свет око нас и Природа и друштво. Показало се да у неким од уџбеника недостају одређене теме, за шта нема веродостојног оправдања. То се односи нарочито на тему „Оријентација у простору и времену,“ коју, по оцени неких од анкетираних учитеља „деца науче, али им је тешко да примене“ док су ученици рекли да им се најмање свиђа.

Поглавље о уџбеницима је завршено закључком „да географски садржаји у анализираним уџбеницима нису довољно усклађени са стандардима квалитета уџбеника, Наставним планом и програмом, а самим тим и са стандардима образовања и васпитања“. То би се могло исправити, по мишљењу докторанткиње, ангажовањем стручњака за географске садржаје који одлучују о прихватању уџбеника за рад у основној школи. Такође се сматра да учитељ не треба да буде само интерпретатор него и креатор наставних географских садржаја, бирајући оне садржаје који су примерени узрасним, психофизичким и васпитно-образовним могућностима ученика и задовољавају захтев за завичајношћу. Тако би се избегла непрецизност и неодређеност наставних програма географије и омогућило да образовни рад буде квалитетнији, а вредновање резултата објективније.

3. Оцена дисертације

Опис појединачних поглавља и садржаја тезе, као и њихово вредновање послужили су за њену свестрану оцену у погледу савремености и оригиналности, коришћене литературе, примењених научних метода, применљивости остварених резултата и научног доприноса, што је све омогућило критичку анализу резултата истраживања, уз закључак и предлог комисије за одбрану тезе о којој је реч.

Имјући у виду актуелност теме којом се бавила дисертација и утврђене недостатке у погледу дидактичке трансформације географских садржаја у наставном програму и уџбеницима за предмете Свет око нас и Природа и друштво, као и резултате компаративне студије програмских садржаја у развијеним европским земљама, теза је оцењена као савремена и оригинална. Нова научна открића у географији и развој информационих технологија обогатили су географију као науку, али и нове приступе у географији као наставном предмету на свим нивоима школског система. Обухваћена су важна

питања димензионирања садржаја географије у школи, односно њихов интензитет и редослед, који се огледају у вертикалној и хоризонталној интеграцији наставних садржаја, како би ученици стекли целовито сазнање и вештине које ће им користити у даљем школовању и животу.

Поред резултата сопственог истраживања, докторанткиња је користила сразмерно богату литературу од 172 библиографске јединице. Један део библиографије представљају књиге посвећене географији као науци, а други, обимнији део, географији као наставном предмету, односно методици или дидактици географије. За похвалу је тежња мр Миланке Циновић да заузима критички став према литератури коју је користила, посебно уџбеничкој, као и да повезује резултате свог истраживања са резултатима других аутора који представљају ауторитете у области наставе географије.

Применом дескриптивне и каузалне методе кандидаткиња је на основу компарације различитих наставних програма географије дошла до резултата који имају различите теоријске и практичне импликације, подједнако корисне за теорију и за праксу. То значи да су резултати добијени истраживањем применљиви у школској пракси, нарочито приликом дидактичке трансформације географских научних садржаја у садржаје наставног програма. Методологија коју је докторанткиња применила у свом истраживању уједно је и сведочанство о њеној оспособљености за научни рад, као и поступке који могу да доведу до унапређивања праксе у настави географије.

4. Остварени научни допринос

Научни допринос истраживања спроведеног у оквиру дисертације састоји се у налажењу релевантних сазнања о томе како је у Републици Србији извршена дидактичка трансформација научних у наставне садржаје географије у млађим разредима основне школе из угла географије као науке и методике наставе географије, односно колико је географија у наставним плановима и програмима заузела место које заслужује према свом општекултурном, општеобразовном и васпитном значају.

Допринос се огледа и у чињеници да су разрађене стратегије трансформације и примене научних садржаја географије у основној школи, уважавајући дидактичке захтеве и специфичности географије као науке, која је изузетно комплексна и

богата чињеницама, чији се број и квалитет стално умножавају. Научним поступцима је утврђено колико су садржаји географије као наставног предмета прилагођени потребама ученика да упознају и схвате актуелну друштвену и економску проблематику, прво на најелементарнијем, локалном нивоу, а затим на националном и светском. На основу компарације географских садржаја у систему наставних предмета током првог циклуса основног образовања и васпитања у Републици Србији и једног броја европских развијених земаља, сагледана су разна решења и оцењене њихове предности (и недостаци), која могу да допринесу унапређивању курикулума и наставне праксе током изучавања географије у основној школи.

Утврђено је и то колико су географски садржаји у функцији дечјег развоја, њихових потреба и интересовања, каква је њихова мотивациона и практична вредност, на основу тога како их ученици доживљавају, оцењују и разумеју.

Анализиран је и рад учитеља на реализацији географских садржаја у пракси, употребе наставних средстава (посебно компјутерске технологије и мултимедијалних презентација), метода и облика рада. Прикупљени су и подаци о томе колико наставници негују дивергентно, креативно и критичко мишљење ученика, подстичу их на дискусије и примену истраживачких поступака, организујући теренске вежбе, екскурзије и друге облике емпиријског сазнања.

Резултати истраживања нуде одговоре на питања која су се односила на прилагођеност програмских садржаја из географије психофизичким особинама ученика, мотивисање ученика за изучавање ових садржаја, као и на могућност укључивања садржаја који нису обухваћени наставним програмом у наставни процес. Све то у једном знатно разрађенијем облику сведочи о оствареном научном доприносу тезе о којој је реч под условом да се узме приликом започете реформе система образовања у Републици Србији. Ослањајући се на добијене резултате, могуће је растеретити наставне садржаје без штете по ниво географске културе која се негује у школи, будући да је на рачун квантитета ових садржаја могуће унапредити њихов квалитет, што је и задатак од примарног значаја.

Ништа није мање важно нити мање применљиво оно што је наведено о географским садржајима које усвајају ученици неких развијених европских земаља, што такође указује на неискоришћене потенцијале едукативних програма

заснованих на садржајима из географије. Чињеница да се ради о програмима рада са децом од I до IV разреда основне школе само подвлачи значај резултата до којих је дошла мр Миланка Џиновић, јер се на том узрасту постављају темељи не само географског образовања већ и стицања опште и еколошке културе ученика.

5. Закључак и предлог комисије

Из анализе и оцене разматране дисертације кандидата проистиче закључак и предлог Комисије.

Научна оправданост тезе огледа се у интердисциплинарном приступу географији као науци и дидактици као научној дисциплини која се бави проблематиком трансформације научних садржаја у наставне, изградом, применом и вредновањем учинака наставних програма, иновирањем програма и научним утемељењем методике наставе географије. Сечена сазнања до којих је докторанткиња дошла применљива су у пракси уколико се узме у обзир потреба за реформом школског система у Републици Србији, а посебно Наставног плана и програма од I до IV разреда основне школе у сегменту који се односи на географске садржаје. Примењени компаративни приступ током анализе наставних програма географије у Србији и програма других земаља (развијенијих земаља ЕУ) има практичне импликације за унапређивање постојећих курикулума у складу са савременим образовно-васпитним стандардима.

Дисертација представља оригиналан и вредан научни допринос географији, посебно методици наставе географије. Својом структуром и добијеним резултатима истраживања докторска дисертација мр Миланке Џиновић задовољава стандарде и норме Географског факултета и Учитељског факултета у Београду. На основу чињеница изнетих у овом извештају, али и чињенице да су се за то стекли сви потребни услови предвиђени Законом о високом образовању Републике Србије, Статутом Универзитета у Београду и Статутом Географског факултета у Београду, Комисија предлаже Наставно-научном већу Географског факултета Универзитета у Београду да прихвати позитивну оцену докторске дисертације мр Миланке Џиновић под насловом „Дидактичка трансформација географских садржаја од I до IV разреда основне школе“ и одобри њену јавну одбрану.

У Београду, 7. 6. 2015.

Чланови Комисије:

---

1. др **Љиљана Живковић**, доцент
Географског факултета Универзитета
у Београду за научну област
Географија

---

2. др **Славољуб Јовановић**, доцент
Географског факултета Универзитета
у Београду за научну област
Географија

---

3. др **Вељко Банђур**, редовни професор
Учитељског факултета Универзитета
у Београду за научну област
Дидактика